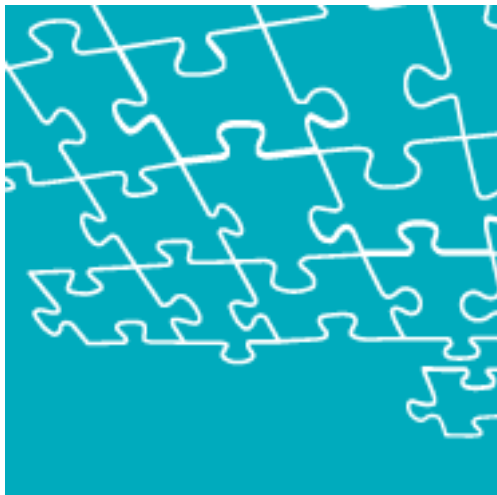

FOKUS PÅ FOREBYGGELSE OG PLANLÆGNING

BEREDSKAB KAN IKKE IMPROVISERES

Ny valgperiode betyder nye beredskabsplaner for kommunerne. Greve og Gladsaxe kommuner har gode erfaringer med beredskabsplanlægningen og fortæller her, hvordan de greb det an.

Beredskabschef Jan Funk Nielsen fra Greve Kommune vurderer, at arbejdet med udarbejdelse af beredskabsplanen kørte ret uproblematisk, da det først var sat på skinner. Ifølge beredskabschefen var det blandt andet afgørende, at centercheferne blev gjort ansvarlige for deres egne sektorområder - for eksempel i arbejdet med risiko- og sårbarhedsanalyserne.

En anden vigtig erfaring, som også bliver fremhævet af både sundhedschef i Gladsaxe Kommune Mia Fruergaard og Jan Funk Nielsen, er, at det er vigtigt, at direktionen sætter sig i spidsen for beredskabsarbejdet. Det bidrager til at legitimere arbejdet og sikrer, at der bliver afsat resurser.

Udarbejdelse, implementering og vedligeholdelse af 'action cards' blev i Gladsaxe placeret så tæt på de involverede medarbejdere som muligt. Det var med til at sikre medejerskab for planen og bidrog til at skabe sammenhæng mellem det daglige arbejde, eksisterende instrukser og beredskabsplanen. Mia Fruergaard fremhæver derudover, at det havde stor betydning, at alle relevante interessenter blev involveret. Det understreger, at planen gælder for alle kommunens ansatte.

Begge kommuner fik hurtigt brug for deres nye beredskabsplaner. Første gang under influenza A-epidemien i 2009 og for Greves vedkommende igen i forbindelse med en vandforurening samme år. Influenzaepidemien var samtidig med til at sætte skub i det videre arbejde med action cards.

Når kommunen bliver ramt af pandemi, forurening af vandforsyningen eller ekstraordinær udskrivning af patienter eller lignende, er det afgørende, at der ligger en plan klar til at danne rammen om hjælpen til borgerne. Derfor skal kommuner og regioner ifølge sundhedsloven udarbejde beredskabsplaner én gang i hver valgperiode.

Kom på kursus i samfundets beredskab, og få viden om:

- Samfundet og truslerne
- Grundlæggende principper for samfundets beredskab
- Beredskabets opbygning, aktører og samarbejdsfora
- Beredskabsplanlægning.

Næste kursus afholdes i september.

Læs mere på Beredskabsstyrelsens hjemmeside: www.brs.dk

Yderligere information om sundhedsberedskab:
Sille Andersen - sar@sst.dk

Ny vejledning om planlægning af sundhedsberedskab

Sundhedsstyrelsen arbejder på en ny vejledning om planlægning af sundhedsberedskabet. Den udkommer i første kvartal af 2011 og erstatter Håndbog om sundhedsberedskab fra 2007. I flere af de indsendte planer kunne der fokuseres mere på planens operationalitet, CBRN-hændelser og forhåndsftaler med samarbejdsparter. Der var i øvrigt nogle kommuner, der ikke fik udarbejdet og fremsendt planerne til rådgivning i Sundhedsstyrelsen, og Sundhedsstyrelsen håber derfor, at den nye vejledning vil gøre arbejdet med sundhedsberedskabsplaner lettere for kommunerne.

Faktorer, der ifølge undersøgelsen påvirker unges deltagelse i sundhedsprojekter:

- Støtte og feedback fra voksne
- Støtte fra kammerater og oplevelse af ejerskab
- Selvværd, selvtillid og motivation
- Indflydelse og handling
- Belønning
- Konkurrence mellem aktiviteter.

Yderligere information om ungeinddragelse:
Rikke Primdahl - rpn@sst.dk

INDDRAGELSE SKABER ENGAGEMENT HOS UNGE

Rør jer mere, drik mindre cola og spis nogle flere gulerødder. Unge bliver bombarderet med budskaber om, hvordan de skal leve deres liv. Hvis vi vil have, at unge skal tænke over deres sundhedsvaner, er det en god idé at gå i dialog med dem, om hvordan og hvorfor. Sundhedsstyrelsen sætter derfor i 2010 fokus på, hvad der er vigtigt at være opmærksom på, når man vil inddrage unge i sundhedsprojekter.

Første skridt er en ny undersøgelse af nationale og internationale erfaringer med at inddrage unge. Undersøgelsen konkluderer først og fremmest, at inddragelsen skal være ægte. Hvis inddragelsen for eksempel kun har til formål at underbygge et ungevenligt image, bliver projektet uvedkommende, og de unge mister motivationen til at deltage i projektet.

Hvis unge inddrages ud fra et reelt ønske om at høre deres holdninger og give dem indflydelse på forhold, der påvirker deres sundhed, styrker det deres forståelse for projektet, og gør det mere vedkommende. Samtidig hjælper inddragelsen sundhedsprofessionelle til at forstå unges opfattelser og adfærd - og handle efter dem.

Der er mange faktorer, man skal være opmærksom på, hvis man skal sikre, at inddragelsen af unge er ægte. Undersøgelsen peger blandt andet på betydningen af, at unge får støtte og sparring fra voksne: Sundhedsprofessionelle, lærere, konsulenter og forældre. Derudover er det afgørende at være opmærksom på, at sundhedsprojekterne ikke må ligge oveni eller stjæle tid fra andre aktiviteter, de unge går op i.

I 2010 gennemfører Sundhedsstyrelsen en undersøgelse af kommunernes erfaringer med at inddrage unge i forhold, der vedrører dem selv. Undersøgelsen skal danne baggrund for at udveksle erfaringer kommuner imellem om metoder til at inddrage unge.

Sundhedsstyrelsen

SUNDHED I DET SOCIALE ARBEJDE

Bedre mad, en klar rygepolitik, en tur i svømmehallen og et spil Wii. Mange kommuner er kommet langt i arbejdet med at hjælpe socialt udsatte med at leve et sundere liv. Aktiviteterne giver de socialt udsatte sjove oplevelser og nye netværk og hjælper dem med at leve et sundere liv.

Socialt udsatte er mere syge og lever kortere end andre borgere. Det er velkendt, at psykofarmaka får mange til at tage på i vægt, og mange misbrugere bliver underernærede som en konsekvens af deres misbrug.

Desværre er det en stor udfordring for mange kommuner at gøre sundhed til en kerneopgave på det sociale område. Med projektet "Lighed i sundhed" har Sundhedsstyrelsen og Gladsaxe Kommune fået vigtige erfaringer, som andre kommuner kan drage nytte af.

Det er vores erfaring, at vi gennem målrettede sundhedsaktiviteter har fået mulighed for at påvirke særligt udsatte borgeres liv i en positiv retning, siger Elinor Kyhnauv, afdelingschef for Psykiatri- og Handicapafdelingen i Gladsaxe Kommune. En af de vigtigste erfaringer fra Gladsaxe er, at medarbejderne spiller en afgørende rolle som rollemodeller. De udsatte borgere bliver langt mere motiverede til at deltage i sundhedstilbuddene, når de ser, at medarbejderne selv trækker i traveskoene eller badebukserne, eller selv deltager i rygestopkurserne i stedet for bare at være rådgivere og vejledere.

” Det er vores erfaring, at vi gennem målrettede sundhedsaktiviteter har fået mulighed for at påvirke særligt udsatte borgeres liv i en positiv retning. ”

Gladsaxe Kommune strukturerede deres sundhedstilbud efter tre hovedelementer:

- Sundhedspolitikker – for eksempel mad- og kostpolitikker, aktivitetspolitikker og rygepolitikker
- En årlig aktivitetsdag for alle medarbejdere og borgere fra kommunens sociale tilbud
- Temamåneder med fokus på ét tema ad gangen – for eksempel fysisk aktivitet eller rygestop.

Yderligere information om sundhed i det sociale arbejde:
Rikke Primdahl - rpn@sst.dk

Der skønnes at være 27.000 stofmisbrugere i Danmark, og cirka halvdelen er indskrevet i stofmisbrugsbehandling.

Den sociale og sundhedsfaglige behandling af stofmisbrugere er fra 2007 et kommunalt ansvarsområde.

Den lægelige behandling af opioidafhængige finder primært sted i den kommunale misbrugsbehandling.

Yderligere information om behandling af stofmisbrugere:
Helle Petersen - hpe@sst.dk

Yderligere information om sundhedsaftaler:
Bente Møller - bem@sst.dk

En anden vigtig faktor i Gladsaxe Kommunes arbejde med at implementere sundhed i de sociale tilbud var, at politikerne og ledelsen bakkede op om projektet. Projektet var resultat af en konkret politisk beslutning, og efterfølgende har ledelsen deltaget i styregruppen og i følgegruppen og dermed sikret, at der var fokus på og resurser til opgaven.

Sundhedsstyrelsen har samlet erfaringerne fra Gladsaxe Kommune i inspirationsmaterialet "Sundhed i sociale tilbud - til voksne med særlige behov", der findes på Sundhedsstyrelsens hjemmeside, sst.dk.

NYT VÆRKTØJ VIL GØRE BEHANDLING AF STOFMISBRUG BEDRE

Kommunerne vil fremover få bedre overblik over deres stofmisbrugsbehandling. Det vil forbedre mulighederne for at hjælpe de alt for mange misbrugere, der bliver syge og dør som følge af deres misbrug. Overblikket bliver resultatet af et nyt registrerings- og indberetningssystem, der bliver taget i brug i kommunerne i oktober 2010.

Mange stofmisbrugere bliver ofte ramt af sygdom – både psykisk og fysisk. Og de går i mange tilfælde først til lægen eller på skadestuen, når det bliver meget alvorligt og måske er for sent. Det nye registreringssystem giver kommunerne bedre mulighed for indsigt i stofmisbrugernes helbredstilstand og for at få svar på spørgsmål, som for eksempel hvor mange af kommunens misbrugere har leverbetændelse? Hvor mange er vaccineret mod leverbetændelse? Hvor mange er screenet for psykiatrisk lidelse? Og hvordan ser det ud sammenlignet med andre kommuner?

Allerede nu indberetter kommunerne en række oplysninger om stofmisbrugeres sociale forhold, misbrug og behandling til Sundhedsstyrelsen og Servicestyrelsen. Fremover bliver registreringen suppleret med oplysninger om, hvad lægerne på misbrugscentrene har iværksat af undersøgelser og behandling af psykiske lidelser, antikonception, alkoholmisbrug og smitsomme sygdomme. Registreringen og den elektroniske indberetning af behandlingsstedernes ydelser vil ske med udgangspunkt i indikatorer for de lægelige kerneydelser, som fremgår af Sundhedsstyrelsens vejledning nr. 42 af 1. juli 2008 om den lægelige behandling af stofmisbrugere i substitutionsbehandling.

Formålet med det nye registrerings- og indberetningssystem er at forbedre stofmisbrugeres helbredstilstand og livskvalitet ved at sikre en acceptabel og ensartet kvalitet i den lægelige behandling af stofmisbrugere. Ordningen vil give kommunerne og staten overblik over aktiviteten i hver kommune og på landsplan, og Sundhedsstyrelsen vil årligt give feedback til kommunerne om deres indsats. Der er på forhånd afsat kommunale midler til formålet fra satspuljerne.

BEDRE GRUNDLAG FOR NYE SUNDHEDSAFTALER

Sundhedsstyrelsen vil give kommuner, regioner og almen praksis et bedre grundlag for at følge op på og videreudvikle sundhedsaftalerne. Derfor evaluerer Sundhedsstyrelsen i den kommende tid sundhedsaftalerne.

Regioner og kommuner er allerede langt i arbejdet med 2. generation af sundhedsaftalerne. Evalueringen fokuserer derfor på initiativer, der på lidt længere sigt understøtter videndeling på området.

I samarbejde med konsulentfirmaet Implement har Sundhedsstyrelsen i maj og juni 2010 gennemført fokusgruppeinterviews med repræsentanter fra regioner, kommuner og almen praksis. Interviewenes formål har været at afdekke erfaringerne med sundhedsaftalerne – blandt andet gode eksempler og implementeringsmæssige udfordringer. Interviewene har samtidig fokuseret på aftaleparternes erfaringer med og ønsker til nye og supplerende indikatorer i opfølgningen på sundhedsaftalerne.

Fokusgruppeinterviewene danner baggrund for et kommende udviklingsarbejde af en række indikatorer, som aftaleparterne fremadrettet kan benytte til at følge op på sundhedsaftalerne. Samtidig vil de indsamlede erfaringer med sundhedsaftalerne give inspiration til en national konference om sundhedsaftalerne i 2. halvår af 2011.

Evalueringen omfatter erfaringer fra både 1. og 2. generation af sundhedsaftalerne og afsluttes efter konferencen i 2011 med en opsamlende evalueringsrapport.

KOMMENTAR

AF ELSE SMITH

Chef for Forebyggelse, Sundhedsstyrelsen

SUNDHED – OGSÅ FOR MÆND

Mænd er mindre sunde end kvinder. Samtidig er de sværere at nå med kommunale sundhedstilbud. Det er derfor afgørende, at vi i Sundhedsstyrelsen og jer i kommunerne går nye veje i arbejdet med at råde og støtte mænd til et sundere liv.

Over halvdelen af alle voksne mænd er mindre fysisk aktive, end det er sundt at være, og vejer mere, end det er sundt at gøre. Lægger man det sammen med, at mænd har en tendens til at overvurdere deres eget helbred og er mere tilbageholdende med at gå til lægen, har man sandsynligvis noget af forklaringen på, at mænd har flere hospitalsindlæggelser og et kortere liv end kvinder.

Det skal vi gøre noget ved. Mænd har særlige behov og problemstillinger i forhold til sundhed og livsstil, og alt for mange mænd lever et usundt liv og er tilsyneladende ikke tilstrækkeligt tiltrukket af de mange tilbud om hjælp til et sundere liv.

I Sundhedsstyrelsen arbejder vi på at finde metoder, der kan støtte de praktiserende læger i at opspore mænds risikofaktorer og sygdomme tidligere og finde metoder, der kan hjælpe kommunerne med at målrette nogle af de kommunale sundhedstilbud til mænd.

Mange kommuner har allerede taget fat på udfordringen. Noget af det, vi ved hjælper, er at hive fat i mændene der, hvor de er. For eksempel på arbejdspladsen, på genbrugsstationen eller til fodboldkampen.

Stereotyp? Måske, men det ser ud til at virke. Mange mænd tager hellere en fodboldkamp ved fyraften end at skulle tænke på at gå til fodbold senere på aftenen. Og mange mænd har ikke noget problem med at blive præsenteret for en pakke nikotinplaster og en folder om rygestopkursus, når de er på genbrugsstationen.

I de kommende måneder bliver vi forhåbentlig klogere via det nye projekt om opsporing af mænds risikofaktorer og sygdomme, og på et seminar i november 2010 præsenterer Sundhedsstyrelsen projektets resultater.

KORT NYT

Temadag om fysisk aktivitet i børnehaver

Sundhedsstyrelsen inviterer til temadag om fysisk aktivitet. Dagen giver inspiration til at arbejde målrettet med fysisk aktivitet i den daglige pædagogiske praksis. Temadagen, der er gratis, er en del af informationsindsatsen "En lettere barndom". For at deltage skal kommunens forvaltning stå for invitation af børnehaver i kommunen og selv være til stede på dagen. Tilmelding senest den 9. august 2010. Læs mere på hjemmesiden: www.enletterebarndom.dk

Konference om fysisk aktivitet i nordisk regi

Sundhedsstyrelsen afholder sammen med Det Nordiske Netværk for Fysisk Aktivitet, Mad og Sundhed konferencen: "Fysisk aktivitet og kost – fra forskning til praksis". Konferencen henvender sig til beslutningstagere og planlæggere i kommuner og regioner, der arbejder med fysisk aktivitet og kost. Konferencen finder sted den 1. og 2. december 2010. Læs mere og tilmelding: www.nhv.se/odense2010

Tal på sundhed – diabetes

Sundhedsstyrelsens nye webudgivelse "Tal på diabetes i kommunerne" gør det muligt for hver enkelt kommune at se antallet af diabetikere, hvor mange komplikationer de har, og hvad det koster kommunen. Denne viden kan give et fingerpeg om, hvor god kommunen er til at forebygge og opdage diabetes, før der opstår følgesygdomme. Find "Tal på diabetes i kommunerne" under udgivelser på Sundhedsstyrelsens hjemmeside, www.sst.dk

Nye D-vitaminanbefalinger

Som noget nyt anbefaler Sundhedsstyrelsen alle over 70 år at tage et dagligt tilskud af D-vitamin og kalk. Og alle børn skal have D-vitamin dråber indtil de fylder 2 år. Det er to af rådene i Sundhedsstyrelsens nye anbefalinger om D-vitaminmangel. Læs mere om D-vitamin under ernæring på www.sst.dk

Kommunal sundhedsindsats får nye målepunkter

Sundhedsstyrelsen og Danmarks Statistik offentliggjorde den 18. juni de første 19 af i alt 27 udvalgte sundhedsindikatorer på det kommunale område. Målepunkterne gør det muligt at følge kommunernes arbejde på en række udvalgte kerneydelser. Se indikatorerne på www.sundhedsdata.sst.dk

Konferencer om fysisk aktivitet for børn og unge

Sundhedsstyrelsen afholder i november 2010 to konferencer om fysisk aktivitet for børn og unge. Konferencerne, der henvender sig til chefer og planlæggere i kommuner, holdes i samarbejde med partnerskabet "7 timer om ugen". Partnerskabet består af DIF, DGI og Dansk Skoleidræt. Deltagelse er gratis. Læs mere om tilmelding og indhold på www.getmoving.dk

Abonner på nyheder og nyhedsbreve

Husk, at du på Sundhedsstyrelsens hjemmeside kan tegne abonnement på nyheder og nyhedsbreve. Du kan målrette dit abonnement, så du kun modtager nyheder om netop de emner, der interesserer dig. For eksempel puljer, kampagner eller kommunal og regional sundhed. Abonnementet er selvfølgelig gratis. Tegn abonnement i på www.sst.dk/nyhedscenter

